

FFÚ

VYSOKÁ ŠKOLA
EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA FINANCÍ A ÚČETNICTVÍ

ffu.vse.cz

Zdanění spotřeby

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

1. Význam a charakteristika
2. Technika
3. Alternativní typy zdanění a politická ekonomie
4. Ekologické daně

1. Význam a charakteristika

- Zdanění spotřeby
  - Všeobecné daně
  - Selektivní daně
- Všeobecné spotřební daně
  - DPH od roku 1967, předtím daně z obratu, z prodejů
  - Návaznost na poplatky z převodu vlastnictví
  - **Jednorázové** (VO+MO daň z obratu; výrobová daň)
  - **Vícerázové** (kaskádovitá obratová + DPH)
- Obratové daně
  - regály (na zboží)
  - obratové daně (na převody vlastnictví, na spotřebu)
  - na výrobce – daň výrobová (ne na služby)
  - na velkoobchodníka – daň z velkoobchodního obratu (ne na služby)
  - na maloobchodníka – daň z maloobchodního obratu (ne na služby)

Všeobecné spotřební daně

- 1. Jednorázové
  - výroková
  - z VO obratu
  - z MO obratu
- 2. Vícetázové
  - obratová (kaskádovitá)
  - DPH

1. Význam a charakteristika

- Selektivní spotřební daně (SSD)
  - Velmi staré, návaznost na regály panovníka
  - In rem daně
  - Původně čistě fiskální nástroj, nyní i nástroj specifických politik (životní prostředí, zdraví) = nápravné daně
    - ale: nízká cenová elasticita poptávky
    - pokud by byly nápravné, nebudou fiskálně stabilní
  - harmonizace v EU (jednotný trh)
    - *horizontální direktiva*: obecná ustanovení a pohyb a skladování výrobků podléhajících spotřebním daním,
    - *strukturální direktivy*: vymezuje základy SSD; akcízům podléhají minerální oleje a další energetické suroviny, alkoholické nápoje a tabákové výrobky,
    - *direktivy o sazbách*: upravují sbližování sazeb SSD

1. Význam a charakteristika

- Podíl DPH na HDP
- Podíl daní ze spotřeby v daňové struktuře
- Zdanění spotřeby; prům. OECD

5000	1965	1975	1985	1995	2005	2016
% HDP	9,4	9,1	10,2	11,0	10,8	11,0
% TR	38,4	32,8	33,7	33,6	32,9	32,7

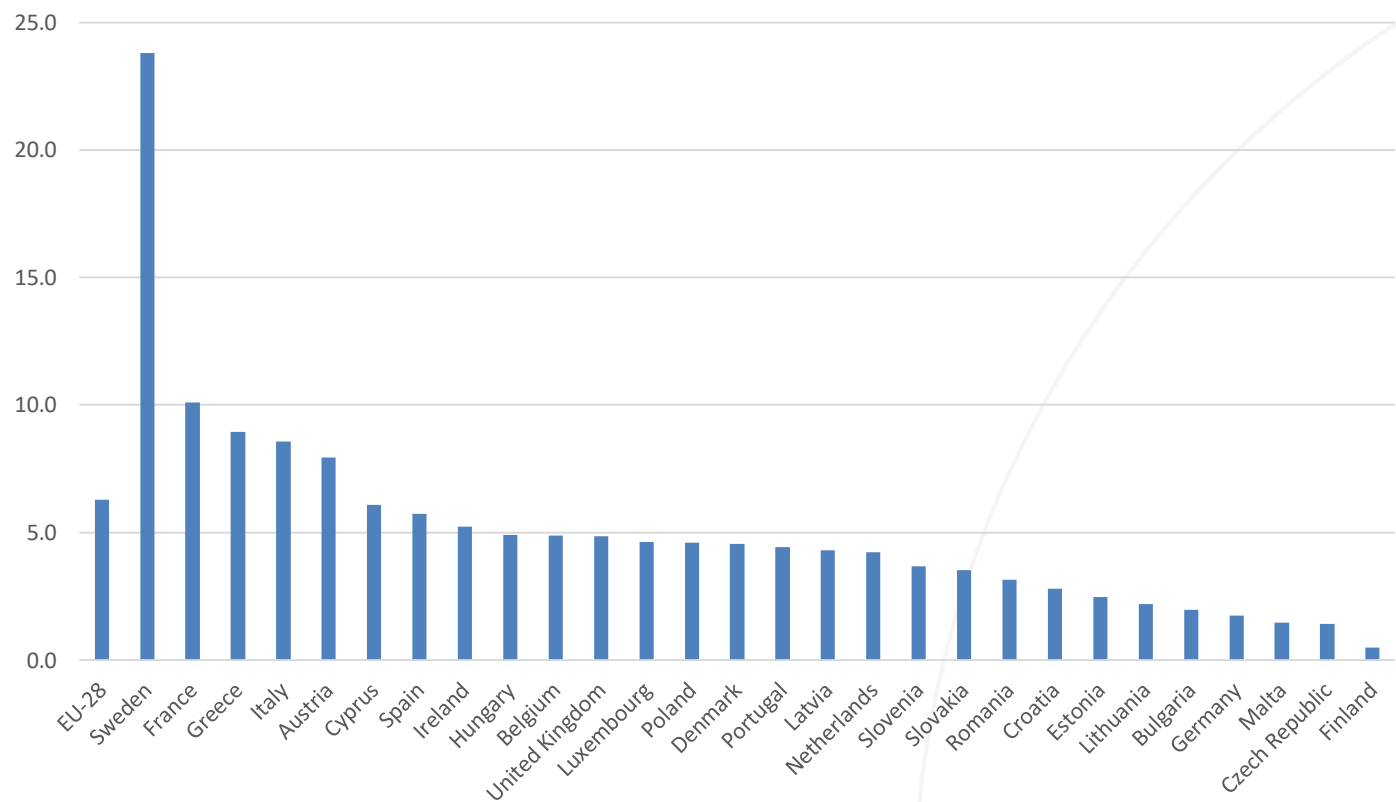
Zdroj: autor

- Všeob. spotř. daně (5100); prům. OECD

5100	1965	1975	1985	1995	2005	2016
% HDP	3,2	4,1	5,0	6,5	6,8	7,0
% TR	11,9	13,4	15,8	19,8	20,6	20,8

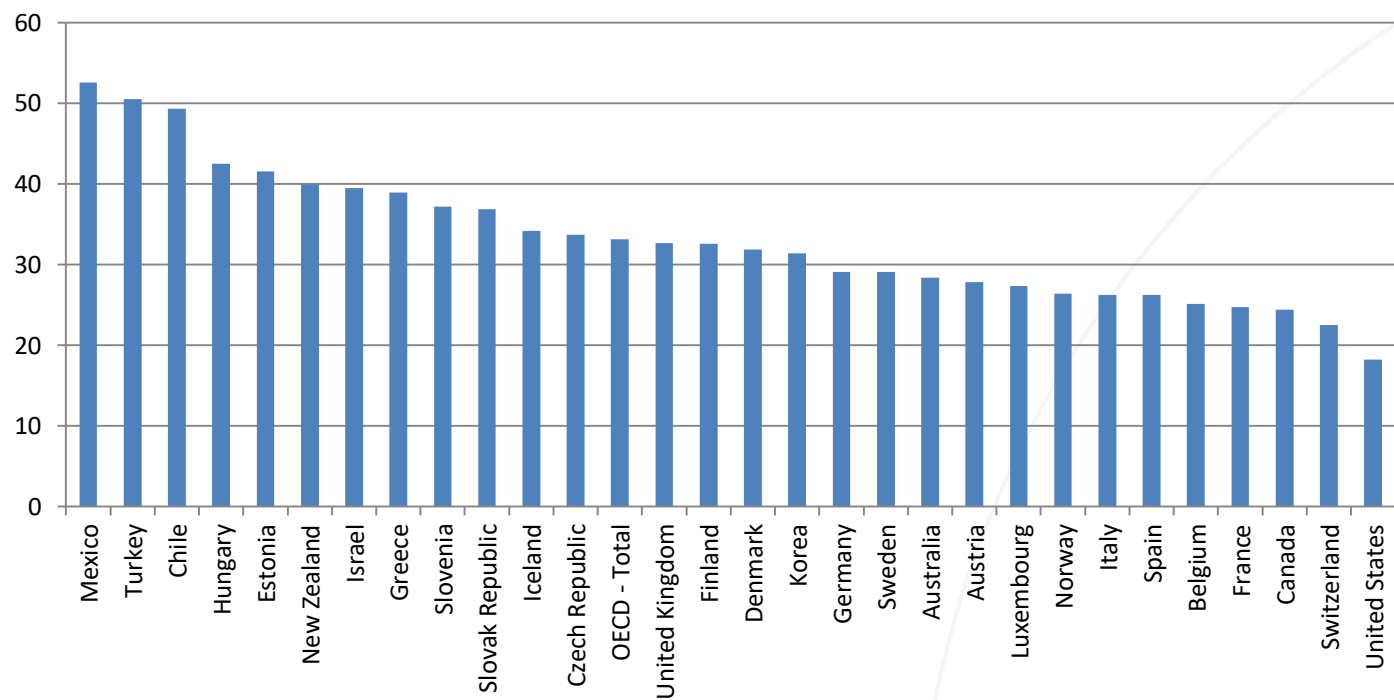
Zdroj: autor

Podíl 5000/HDP v

Zdroj: autor

Podíl 5000 na TTR

Zdroj: autor

1. Význam a charakteristika

- Podíl SSD na HDP
- SSD (5120) jako % HDP/TR; prům. OECD

5120	1965	1975	1985	1995	2005	2016
% HDP	5,6	4,6	4,6	3,9	3,4	3,3
% TR	24,3	17,7	16,2	12,1	10,4	9,8

Zdroj: autor

1. Význam a charakteristika

- Podíl zdanění spotřeby k HDP

	1965	1975	1985	1995	2006
Canada	10,4	10,2	10,3	9,0	8,1
Mexico			11,0	9,0	11,6
United States	5,6	5,0	4,8	5,0	4,7
Australia	7,3	7,6	9,3	8,4	8,3
Japan	4,8	3,6	3,8	4,2	5,2
Korea		9,2	9,7	8,4	8,7
New Zealand	6,7	6,9	7,2	12,2	12,0
Austria	12,7	12,7	13,3	11,5	11,5
Belgium	11,6	10,8	11,3	11,2	11,4
Czech Republic				12,1	11,1
Denmark ¹	12,4	13,2	15,8	15,7	16,3
Finland	12,9	11,6	13,4	13,8	13,5
France ¹	13,1	11,8	12,7	11,7	10,9
Germany	10,4	9,2	9,3	10,4	10,1
Greece	8,7	9,1	10,9	11,9	11,3
Hungary				16,8	14,2
Iceland	16,4	18,9	17,2	15,2	17,6
Ireland	13,1	13,4	15,4	13,2	11,6
Italy	10,1	7,4	8,5	10,9	10,8
Luxembourg	6,9	6,8	9,6	9,9	10,0
Netherlands	9,4	9,8	10,9	11,3	12,0
Norway	12,2	14,7	16,0	15,8	12,0
Poland				12,8	12,8
Portugal	7,6	8,4	11,0	12,9	14,5
Slovak Republic					11,5
Spain ¹	6,0	4,5	7,8	9,2	9,9
Sweden	10,9	10,0	12,6	13,2	12,8
Switzerland	6,0	5,3	5,6	6,1	6,8
Turkey	5,7	4,9	4,1	6,3	11,9
United Kingdom	10,1	8,8	11,8	12,2	10,8

Zdroj: autor

2. Technika

- DPH
  - rozdílová metoda (nepřímá): daň na výstupu minus daň na vstupu
  - součtová metoda ($PH = zisk + mzdy + renty$)
  - neutralita DPH – podíl daně v konečné spotřebitelské ceně je u všech výrobků stejný (nezáleží na počtu stupňů, jako u daně z obrátu)
- selektivní spotřební daně
  - in rem + kombinované (cigarety)

2. Technika

- DPH: pojmy
  - plátce daně,
  - ekonomická činnost,
  - místo a termín uskutečnění zdanitelného plnění,
  - tuzemské nebo intrakomunitární plnění,
  - vývoz a dovoz
- Země původu vs. Země spotřeby
- při vývozu: osvobození s nárokem na odpočet
- při dovozu: zdanění v zemi dodání (+ nárok na odpočet)

2. Technika

a) Předmět daně

- DPH: přidaná hodnota na daném stupni zpracování
- SSD: objem zdaňované komodity

b) Osvobození, vynětí

- DPH: neekonomická činnost + export (dodání) + limity obrátu+veřejný zájem (školství, zdravotnictví) + finanční služby
  - Pokud nárok na odpočet = zero rated good
- SSD: specifické užití komodit pro „žádoucí“ účely + osobní spotřeba

c) Základ

- DPH: vždy DPH rozdílovou metodou, tj. rozdíl mezi výstupy a vstupy
- SSD: fyzické objemové jednotky + také kombinace s cenou (u cigaret)

2. Technika

- Registrační limity DPH v OECD, roční obrat

Country	Registration/collection thresholds (1)							Registration/collection allowed prior to exceeding threshold (2)	Minimum registration period (3)
	National currency	General threshold		Reduced threshold for suppliers of services only		Special threshold for non-profit and charitable sector			
		Nat. curr.	USD	Nat. curr.	USD	Nat. curr.	USD		
Australia	AUD	75 000	50 882			150 000	101 764	Yes	1 year
Austria	EUR	30 000	34 014					Yes	5 years
Belgium*	EUR	5 580	6 272					Yes	None
Canada	CAD	30 000	24 550			50 000	40 917	Yes	1 year
Czech Republic	CZK	1 000 000	70 151					Yes	1 year
Denmark	DKK	50 000	5 750					Yes	None
Finland	EUR	8 500	8 595					Yes	None
France	EUR	76 300	83 754	27 000	29 638			Yes	2 years
Germany	EUR	17 500	20 564					Yes	5 years
Greece	EUR	10 000	13 774	5 000	6 887			Yes	5 years
Hungary*	HUF	5 000 000	35 883					Yes	2 years
Iceland	ISK	500 000	21 659					Yes	2 years
Ireland	EUR	55 000	58 448	27 500	29 224			Yes	None
Italy*	EUR	See note						No	None
Japan	JPY	10 000 000	85 972					Yes	2 years
Korea	KRW	none						No	None
Luxembourg	EUR	10 000	10 638					Yes	5 years
Mexico	MXN	none						No	None
Netherlands*	EUR	1 883	2 142					No	None
New Zealand	NZD	40 000	25 526					Yes	None
Norway	NOK	50 000	5 319			140 000	14 892	Yes	2 years
Poland	PLN	50 000	25 800					Yes	1 year
Portugal*	EUR	10 000	14 837					Yes	None
Slovak Republic	EUR	35 000	43 915					Yes	1 year
Spain	EUR	none						No	None
Sweden	SEK	none						No	None
Switzerland	CHF	75 000	44 991			150 000	89 982	Yes	None
Turkey	YTL	See note						Yes	None
United Kingdom	GBP	67 000	68 159					Yes	None

Zdroj: OECD

2. Technika

d) Odpočty

- DPH: odpočet daně na vstupu není klasickým odpočtem
  - Krácení nároku na odpočet
  - Osvobození s / bez nároku na odpočet daně na vstupu
- SSD: nejsou odpočty

e) Sazby

- DPH:
  - obvykle více sazeb – distribuční důvody
  - Harmonizace: minimální zákl. sazba 15 %, snížená 5 % (max. 2 snížené sazby)
- SSD:
  - minimální sazby různé pro různé komodity

2. Technika

- Sazby DPH v OECD

	Implemented						Reduced rate	Domestic zero rate (1)	Specific rate applied within specific region
		1976	1990	2000	2008	2009			
Australia	2000	-	-	10,0	10,0	10,0	-	yes	-
Austria	1973	18,0	20,0	20,0	20,0	20,0	10.0/12.0	no	16.0 (a)
Belgium	1971	18,0	19,0	21,0	21,0	21,0	6.0/12.0	yes	-
Canada	1991	-	-	7,0	5,0	5,0	-	yes	13.0 (b)
Czech Republic	1993	-	-	22,0	19,0	19,0	9,0	yes	-
Denmark	1967	15,0	22,0	25,0	25,0	25,0	-	yes	-
Finland	1994	-	-	22,0	22,0	22,0	8.0/17.0	yes	-
France	1968	20,0	18,6	20,6	19,6	19,6	2.1/5.5	no	0.9/2.1/8.0/13.0/19.6 (c) 1.05/1.75/2.1/8.5 (d)
Germany	1968	11,0	14,0	16,0	19,0	19,0	7,0	no	-
Greece	1987	-	18,0	18,0	19,0	19,0	4.5/9.0	no	3.0/ 6.0/13.0 (e)
Hungary	1988	-	25,0	25,0	20,0	20,0	5,0	no	-
Iceland	1989	-	22,0	24,5	24,5	24,5	7,0	yes	-
Ireland	1972	20,0	23,0	21,0	21,0	21,5	4.8/13.5	yes	-
Italy	1973	12,0	19,0	20,0	20,0	20,0	4.0/10.0	yes	-
Japan	1989	-	3,0	5,0	5,0	5,0	-	no	-
Korea	1977	-	10,0	10,0	10,0	10,0	-	yes	-
Luxembourg	1970	10,0	12,0	15,0	15,0	15,0	3.0/6.0/12.0	no	-
Mexico	1980	-	15,0	15,0	15,0	15,0	-	yes	10.0 (f)
Netherlands	1969	18,0	18,5	17,5	19,0	19,0	6,0	no	-
New Zealand	1986	-	12,5	12,5	12,5	12,5	-	yes	-
Norway	1970	20,0	20,0	23,0	25,0	25,0	8.0/14.0	yes	-
Poland	1993	-	-	22,0	22,0	22,0	7,0	yes	-
Portugal	1986	-	17,0	17,0	21,0	21,0	5.0/12.0	no	4.0/8.0/15.0 (g)
Slovak Republic	1993	-	-	23,0	19,0	19,0	10	no	-
Spain	1986	-	12,0	16,0	16,0	16,0	4.0/7.0	no	2.0/5.0/9.0/13.0 (h) 0.5/4.0 (i)
Sweden	1969	17,7	23,5	25,0	25,0	25,0	6.0/12.0	yes	-
Switzerland	1995	-	-	7,5	7,6	7,6	2.4/3.6	yes	-
Turkey	1985	-	10,0	17,0	18,0	18,0	1.0/8.0	no	-
United Kingdom (2)	1973	8,0	15,0	17,5	17,5	15,0	5,0	yes	-
Unweighted average		15,6	16,8	17,76	17,68	17,61			

Zdroj: OECD

2. Technika

Harmonizované sazby některých SSD v EU

zboží	minimální sazba v EU
benzín jako pohonná hmota	302 eur/1000 l
metan jako palivo	100 eur/1000 kg
metan ke zpracování v průmyslu	36 eur/1000 kg
metan k topným účelům	0 eur/1000 kg
cigarety	57 % z prodejní ceny
lív	550 eur/hl
pivo	0,748 eur za hl/Pl nebo 1,87 eur za hl/stupeň čistého alkoholu v konečném produktu
víno tiché, víno šumivé	0 eur/hl

2. Technika

Sazby SSD z minerálních olejů v OECD

	Premium Unleaded Gasoline (per litre 94-96 RON)			Automotive Diesel for Non- Commercial Use (per litre)			Light Fuel Oil for Industry (per 1 000 litres)			Light Fuel Oil for Households (per 1 000 litres)		
	Excise		VAT	Excise		VAT	Excise		VAT	Excise		VAT
	National currency	USD	Per cent	National currency	USD	Per cent	National currency	USD	Per cent	National currency	USD	Per cent
Australia*	0,381	0,278	10,00	0,381	0,278	10,00	See note		10,00	NA		10,00
Austria*	0,427	0,470	20,00	0,375	0,413	20,00	60,00	66,08	20,00	98,00	107,93	20,00
Belgium	0,592	0,670	21,00	0,325	0,368	21,00	18,49	20,94	21,00	18,49	20,94	21,00
Canada*	0,252	0,198	6 or 14	NA	-	6 or 14	57,30	45,12	6 or 14	82,58	65,02	6 or 14
Czech Republic	11,840	0,811	19,00	9,950	0,682	19,00	660,00	45,21	19,00	660,00	45,21	19,00
Denmark*	4,030	0,476	25,00	2,730	0,323	25,00	219,00	25,89	25,00	1 420,00	167,85	25,00
Finland	0,588	0,628	22,00	0,319	0,341	22,00	70,60	75,43	22,00	101,83	108,79	22,00
France	0,602	0,671	19,60	0,426	0,475	19,60	56,60	63,10	19,60	56,60	63,10	19,60
Germany	0,655	0,698	19,00	0,470	0,501	19,00	61,35	65,34	19,00	81,44	86,73	19,00
Greece	0,296	0,425	19,00	0,245	0,352	19,00	NA	-	19,00	NA	-	19,00
Hungary	106,540	0,846	20,00	88,01	0,698	20,00	See note	-	20,00	See note	-	20,00
Iceland*	NA	-	24,50	NA	-	24,50	NA	-	24,50	NA	-	24,50
Ireland	0,443	0,439	21,00	0,368	0,364	21,00	47,36	46,89	21,00	47,36	46,89	21,00
Italy	0,564	0,672	20,00	See note	-	20,00	403,21	480,58	20,00	403,21	480,58	20,00
Japan*	53,800	0,405	5,00	32,100	0,241	5,00	0,00	0,00	5,00	0,00	0,00	5,00
Korea*	744,290	0,962	10,00	494,190	0,638	10,00	177 100,00	228,81	10,00	177 100,00	228,81	10,00
Luxembourg*	0,462	0,470	15,00	0,290	0,295	15,00	21,00	21,34	15,00	10,00	10,16	12,00
Mexico*	0,780	0,107	15,00	See note	-	15,00	See note	-	15,00	See note	-	15,00
Netherlands*	0,687	0,748	19,00	0,377	0,410	19,00	217,67	236,86	19,00	217,67	236,86	19,00
New Zealand	0,484	0,325	12,50	0,116	0,078	12,50	0,00	0,00	12,50	See note	-	12,50
Norway*	4,970	0,524	25,00	2,142	0,226	25,00	969,00	102,22	25,00	969,00	102,22	25,00
Poland	1,647	0,398	22,00	1,191	0,288	22,00	233,00	56,28	22,00	233,00	56,28	22,00
Portugal*	0,581	0,317	21,00	0,362	0,198	21,00	NA	-	12,00	137,20	74,97	12,00
Slovak Republic*	15,500	0,901	19,00	14,50	0,843	19,00	0,00	0,00	19,00	See note	-	19,00
Spain	0,396	0,516	16,00	0,302	0,393	16,00	84,71	110,30	16,00	76,37	99,44	16,00
Sweden	5,060	0,543	25,00	3,720	0,399	25,00	559,00	59,98	25,00	3 413,00	366,20	25,00
Switzerland	0,735	0,415	7,60	0,771	0,436	7,60	4,10	2,32	7,60	4,10	2,32	7,60
Turkey	1,363	1,747	18,00	0,835	1,071	18,00	NA	-	18,00	760,00	974,36	18,00
United Kingdom*	0,484	0,782	17,50	0,484	0,782	17,50	76,90	124,23	17,50	76,90	124,23	17,50
United States*	0,105	0,105	-	0,122	0,122	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	-

Zdroj: OECD

2. Technika

Sazby SSD z tabáku v OECD

	Cigarettes				Tax on rolling tobacco for cigarettes			
	Specific excise per 1 000		Excise on value	VAT	Specific excise per 1 000 grams		Excise on value	VAT
	National currency	USD	(% of RSP) ¹	%	National currency	USD	(% of RSP)	%
Australia*	238,40	174,01	0,00	10,00	298,01	217,53	0,00	10,00
Austria*	26,69	29,39	42,00	20,00	0,00	0,00	47,00	20,00
Belgium	15,93	18,04	52,41	21,00	7,96	9,01	31,50	21,00
Canada*	82,05	64,61	n/a	7 or 15	55,90	44,02	n/a	14,00
Czech Republic	730,00		25,00	19,00	810,00			19,00
Denmark*	636,60	75,25	13,61	25,00	452,50	53,49	0,00	25,00
Finland*	15,13	16,16	50,00	22,00	3,62	3,87	50,00	22,00
France	7,50	8,36	58,00	19,60	0,00	0,00	58,57	19,60
Germany	82,70	88,07	24,66	16,00	34,06	36,27	18,57	19,00
Greece	5,14	7,37	53,83	19,00	0,00	0,00	59,00	19,00
Hungary	7 240,00	57,46	27,50	20,00	0,00	0,00	52,00	20,00
Iceland	11 423,00	126,78	47,31	24,50	8 170,00	90,68	44,56	24,50
Ireland	151,37	149,87	17,78	21,00	183,44	181,62	0,00	21,00
Italy	6,20	7,39	58,50	20,00	0,00	0,00	56,00	20,00
Japan*	87 744,00	659,73	0,00	5,00	8 744,00	65,74	0,00	5,00
Korea*	32 050,00	41,41	0,00	10,00	23 000,00	29,72	0,00	10,00
Luxembourg	15,40	15,65	47,44	15,00	0,00	0,00	36,00	15,00
Mexico	0,00	0,00	50,72	15,00	0,00	0,00	18.27/50.72	15,00
Netherlands*	72,97	79,40	20,52	19,00	30,78	33,49	14,21	19,00
New Zealand*	See note	-	0,00	12,50	337,62	226,59	0,00	12,50
Norway	1 870,00	197,26	0,00	25,00	1 870,00	197,26	0,00	25,00
Poland	75,12	18,14	31,30	22,00	52,00	17,87	21,67	22,00
Portugal*	58,33	31,87	23,00	21,00	0,00	0,00	40,60	21,00
Slovak Republic*	1 100,00	63,95	23,00	19,00	1 350,00	78,49	-	19,00
Spain	4,20	5,47	54,95	16,00	0,00	0,00	38,46	16,00
Sweden	200,00	21,46	39,20	25,00	630,00	67,60	0,00	25,00
Switzerland*	99,23	56,06	25,00	7,60	1.55/9.90	0.88/5.59	0,00	7,60
Turkey*	60,00	76,92	58,00	18,00	60,00	76,92	58,00	18,00
United Kingdom	99,80	161,23	22,00	17,50	104,47	168,77	0,00	17,50

Zdroj: OECD

2. Technika

- Sazby SSD z lihu v OECD

		Tax per hectolitre of absolute alcohol			
		Excise		VAT	Small distillery rate
		National currency	USD	Per cent	
Australia	*	See note		10,00	No
Austria	*	1 000,00	1 146,79	20,00	Yes
Belgium		1 660,00	1 852,68	21,00	No
Canada	*	1 169,60	974,67	6 or 14	No
Czech Republic		26 500,00	1 853,15	19,00	No
Denmark	*	15 000,00	1 748,25	25,00	No
Finland	*	2 825,00	2 915,38	22,00	No
France		1 450,00	1 588,17	19,60	No
Germany	*	1 303,00	1 477,32	19,00	Yes
Greece	*	1 090,00	1 546,10	19,00	No
Hungary	*	236 000,00	1 815,38	20,00	Yes
Iceland		70 780,00	674,10	24,50	No
Ireland		3 925,00	3 886,14	21,00	No
Italy	*	800,00	921,66	20,00	No
Japan	*	See note		5,00	No
Korea	*	See note		10,00	No
Luxembourg		1 041,14	1 135,38	15,00	No
Mexico	*	50%	0,07	15,00	No
Netherlands	*	1 504,00	1 680,45	19,00	No
New Zealand	*	see note		12,50	No
Norway		57 400,00	6 456,69	25,00	No
Poland		4 550,00	2 394,74	22,00	No
Portugal	*	956,83	1 361,07	21,00	Yes
Slovak Republic		28 300,00	1 635,84	19,00	No
Spain	*	830,25	1 095,32	16,00	Yes
Sweden		50 141,00	5 473,91	25,00	No
Switzerland	*	2 900,00	1 705,88	7,60	No
Turkey	*	7 092,60	7 871,92	18,00	No
United Kingdom	*	1 956,00	3 000,00	17,50	No
United States	*	923,00	923,00	-	No

Zdroj: OECD

3. Alternativy a politická ekonomie

- jednofázové, jednorázové obrátové daně
  - maloobchodní jednorázová obrátová daň je nedistorzní + se platí ze spotřebitelské ceny + pokud se rozlišují koneční kupující z tuzemska a zahraničí, lze vyvést bez daně
- kaskádovité, duplicitní obrátové daně
  - Španělsko ve středověku 1 → 16 %, ČSR za 1. republiky 1 % na každém výrobním stupni
  - velmi distozní, podporuje vertikální integraci a nevhodná pro zahraniční obchod
  - DPH není kaskádovitá – daň/cena = konstanta pro každý stupeň převodu zboží/služby
- DPH

3. Alternativy a politická ekonomie

- **DPH**

- velký základ (i služby), neutrální k zahraničnímu obchodu, přes nadměrné odpočty rezistentní vůči daň. únikům

- 1. důchodová (součtová) metoda výpočtu**

- $\text{vstupy} + \text{PH} = \text{výstupy}$
    - $\text{PH} = \text{mzdy} + \text{zisk} + \text{úroky} + \text{renta} = \text{důchody vlastníků výrobních faktorů}$
    - $\text{DPH} = \text{PH} * \text{sazba}$

- 2. rozdílová metoda výpočtu**

- $\text{PH} = \text{hodnota výstupů} - \text{hodnota vstupů}$ za určité období (měsíc, čtvrtletí, rok); nezahrnují se mzdy
    - $\text{DPH} = \text{PH} * \text{sazba}$

3. Alternativy a politická ekonomie

3. nepřímá rozdílová metoda

- $DPH = \text{hodnota výstupů} * \text{sazba} - \text{hodnota vstupů} * \text{sazba}$ (za určité období)
- ve všech zemích EU a OECD
- Země původu vs. Země spotřeby!
- SSD
  1. Zdaňovat objem nebo hodnotu?
    - Zdanění hodnoty = zdanění konečné ceny

3. Alternativy a politická ekonomie

- DPH
  - Výhody DPH
    - neutralita
    - možnost zdanit služby
    - výhodnost pro mezinárodní obchod
    - odolná vůči daňovým únikům
    - fiskálně stabilní
    - lze diferencovat sazby
  - Nevýhody DPH
    - náročná na zavedení a správu
    - dopady na inflaci
    - nutnost mezinárodní spolupráce
    - karuselové podvody

3. Alternativy a politická ekonomie

- SSD
  1. Zdaňovat objem nebo hodnotu?
    - Zdanění hodnoty = zdanění konečné ceny
  2. Jak valorizovat?
  3. Jak vybrat vhodné komodity?
  4. Jak se vypořádat s účinnými SSD, které snižují svůj základ daně?
  5. Diferencovat sazby?
  6. Jak kombinovat regresivitu SSD s ostatními daněmi?

3. Alternativy a politická ekonomie

- Výhody SSD
  - Možnost selektivního zacílení
  - Neutrální pro mezinárodní obchod
  - odolná vůči daňovým únikům, pokud jednotné sazby
  - fiskálně nominálně stabilní (nízké cenové elasticity)
  - lze diferencovat sazby
- Nevýhody SSD
  - Nutnost valorizace
  - nutnost mezinárodní spolupráce
  - Pokud diferencované sazby, tak problémy s podvody

3. Alternativy a politická ekonomie

Stát	Komodity podléhající neharmonizované spotřebním dani	Podíl na TR (2012)
Belgie	Nealkoholické nápoje	0,03%
	Káva	0,01%
Dánsko	Obaly, jednorázové nádoby, PVC fólie	0,12%
	Minerální vody (do 1. 1. 2014)	0,06%
	Dusík	0%*
	PVC a ftaláty	0%*
	Voda z vodovodu	0,17%
	Akumulátory	0%*
	Pesticidy	0,06%
	Zmrzlina	0,03%
	Síra (obsažená v minerálních olejích a dalších produktech využívaných jako palivo či pohonná hmota)	0%*
	Odpadní voda	0,02%
	Káva a čaj	0,03%
	Cigaretový papír, žvýkací a šňupací tabák	0%*
	Čokoláda a cukrovinky	0,23%
	Látky ničící ozónovou vrstvu	0,01%
	Neadresné reklamní letáky (od 1. 1. 2014)	-
	Žárovky a elektrické pojistky	0,01%
	Chlorová rozpouštědla	0%*
	Antibiotika a některé růstové stimulanty používané v krmivech pro zvířata	0%*
	Odpad, kámen, štěrk, písek	0,14%(2005)

Zdroj: autor

3. Alternativy a politická ekonomie

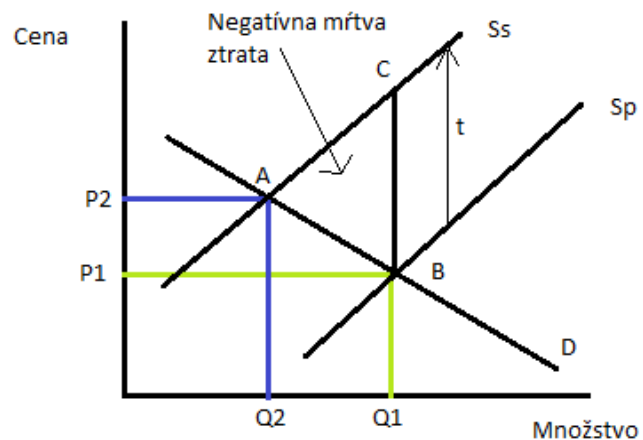
Stát	Komodity podléhající neharmonizované spotřebním dani	Podíl na TR (2012)
Finsko	Nápojové obaly	0,02% (2011)
	Cukrovinky, zmrzlina a nealkoholické nápoje	0,16% (2011)
	Odpady	0,08% (2011)
Irsko	Licence na prodej alkoholických nápojů, provozování herních automatů, sázkové kanceláře, výrobu denaturovaného lihu	0,10%
Kypr	Uzený losos a jeseter, kaviár a výrobky z křišťálu	0%*
	Motorová vozidla	1,14% (2006)
Malta	Mobilní telefonní služby	0,12%
Německo	Jaderné palivo pro komerční výrobu elektřiny	0,16%
Polsko	Sušený tabák (od 1. 1. 2013)	-
	Osobní automobily	0,26% (2011)
	Palivový příplatek	0,85% (2011)
Rumunsko	Káva, luxusní zboží (kožešiny, křišťál, šperky z drahých kovů, parfémy, zbraně, jachty, lodě, čluny)	0,11%
Španělsko	Maloobchodní prodej některých minerálních olejů	0,35% (2007)
Švédsko	Přírodní štěrk	0,01%
	Síra (obsažená v minerálních olejích a aj. produktech využívaných jako palivo nebo pohonná hmota)	0%*
Velká Británie	Cestující leteckou dopravou	0,46% (2011)

Zdroj: autor

4. Ekologické daně

- Teorie

- akcízy a majetkové daně – nejstarší daně
- nápravné (Pigouovské daně) – viz graf pro externality

Zdroj: autor

- původně fiskální, nyní i náprav
- příliš nepůsobí, pokud je cen. elasticita popt. nízká
- omezují národní konkurenceschopnost

4. Ekologické daně

- Základ
  - objemové jednotky – jednotkové daně
- Sazby
  - jednotkové
  - různé; ale min. sazby EU

4. Ekologické daně

- Výnos
  - nyní zejména zdanění paliv (cca 2 – 3 % HDP, 5 – 7 % daň. výnosů)
- Energetické daně
  - nová směrnice EU
  - zdanění **uhlí, elektřiny a plynu**; ne dvojí zdanění
  - stejné principy jako u akcízů, min. sazby
  - v ČR od 2008
  - Data: [OECD/EEA Instruments Database](#)

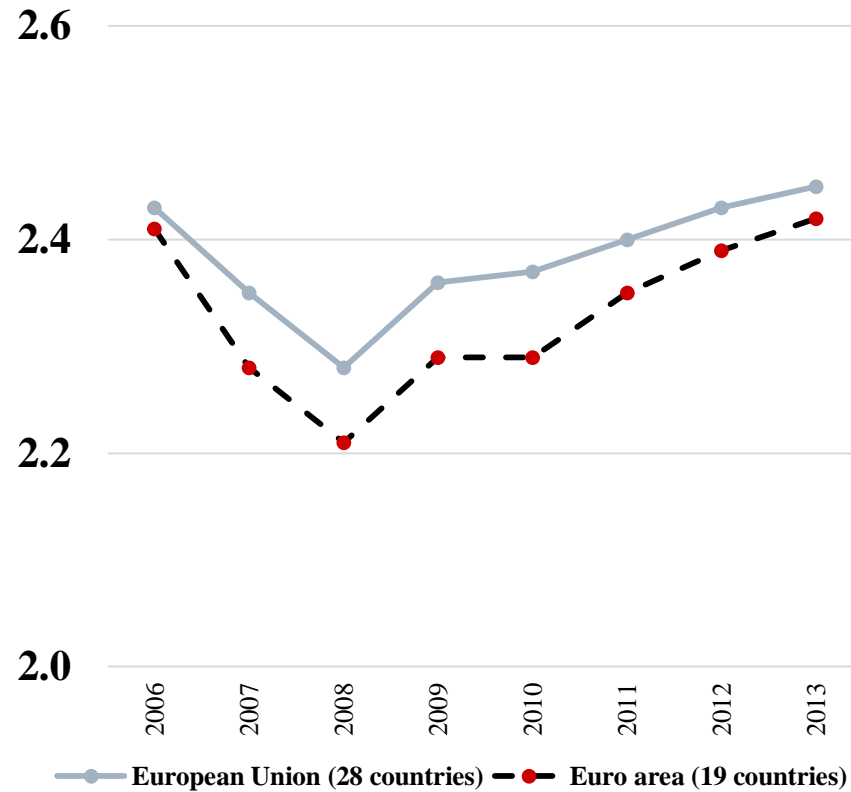
4. Ekologické daně

- Energetické daně (vč. pohonných hmot pro dopravu)
- Dopravní daně (mimo pohonných hmot)
- Daně ze znečištění
- Daně z přírodních zdrojů

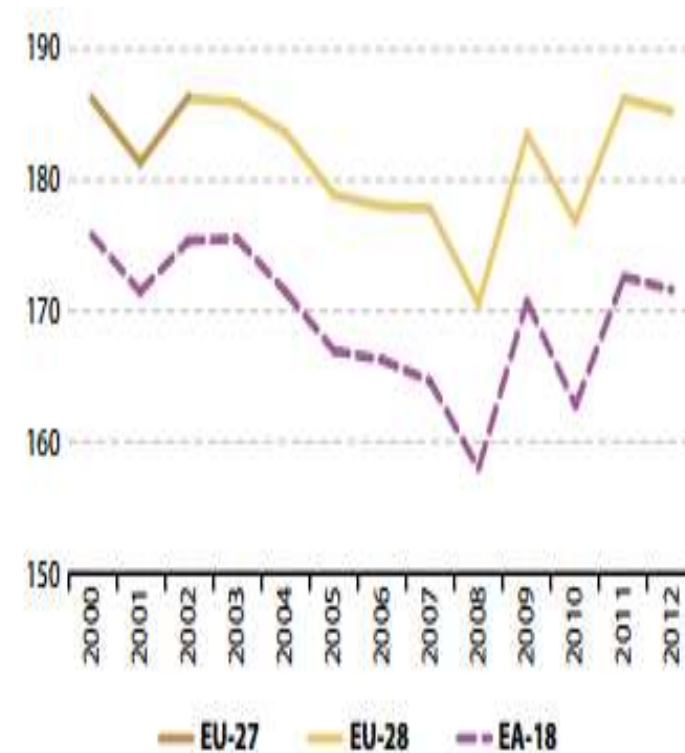
4. Ekologické daně

Ekodaně (% HDP)

Zdroj: autor

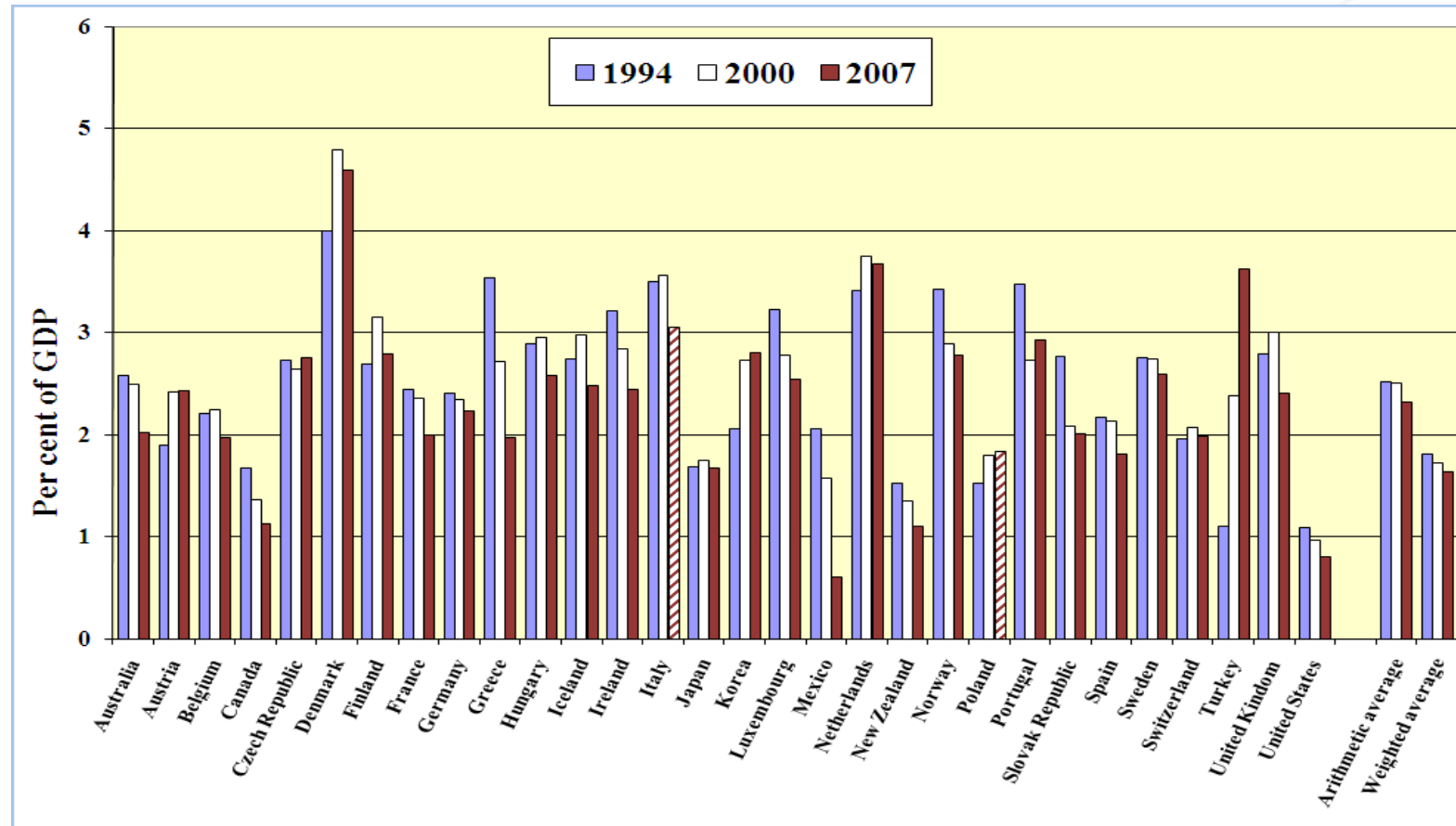
Energetické daně (75 % z Ekodaní)

Zdroj: autor (data oecd, ec.europa.eu)

4. Ekologické daně

- Výnosy ekologických daní k HDP

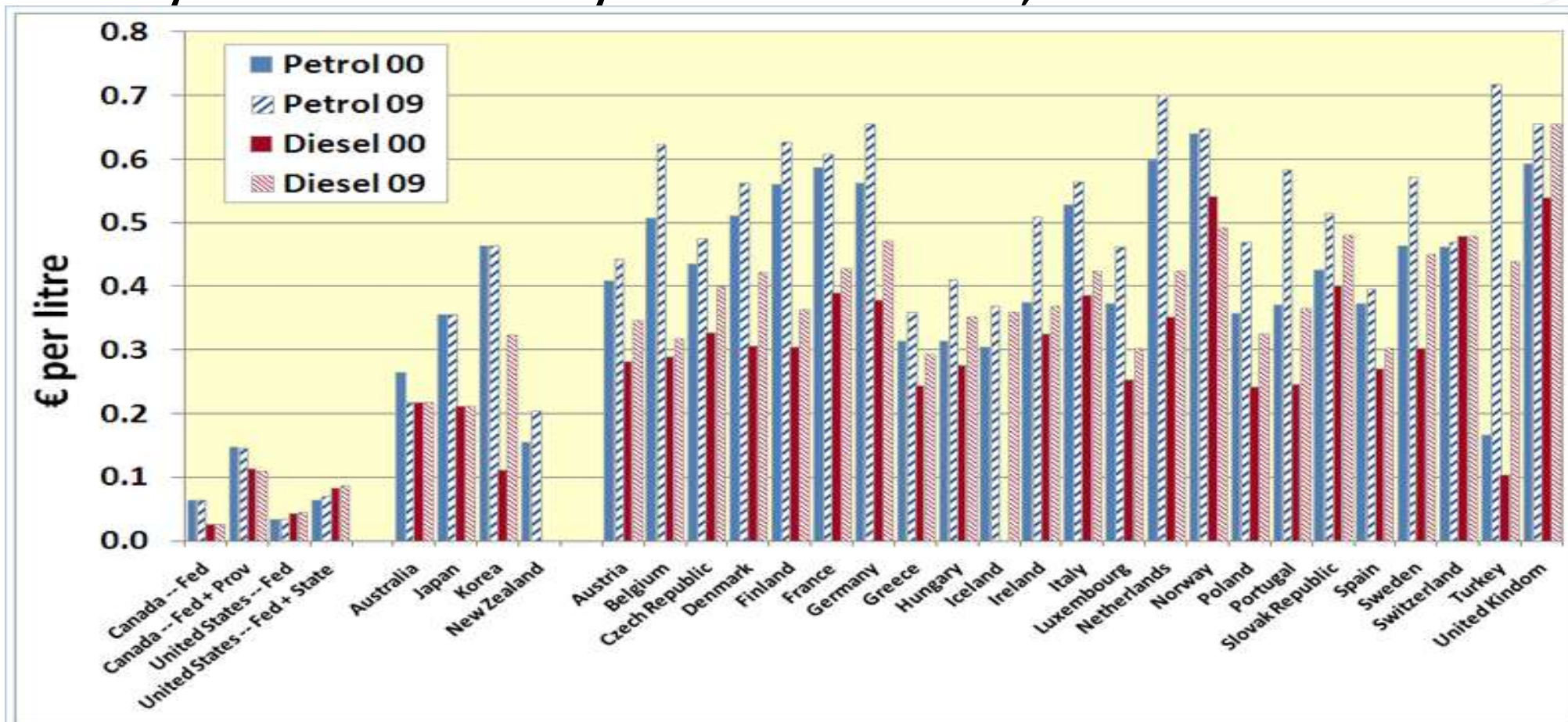
Zdroj: OECD

4. Ekologické daně

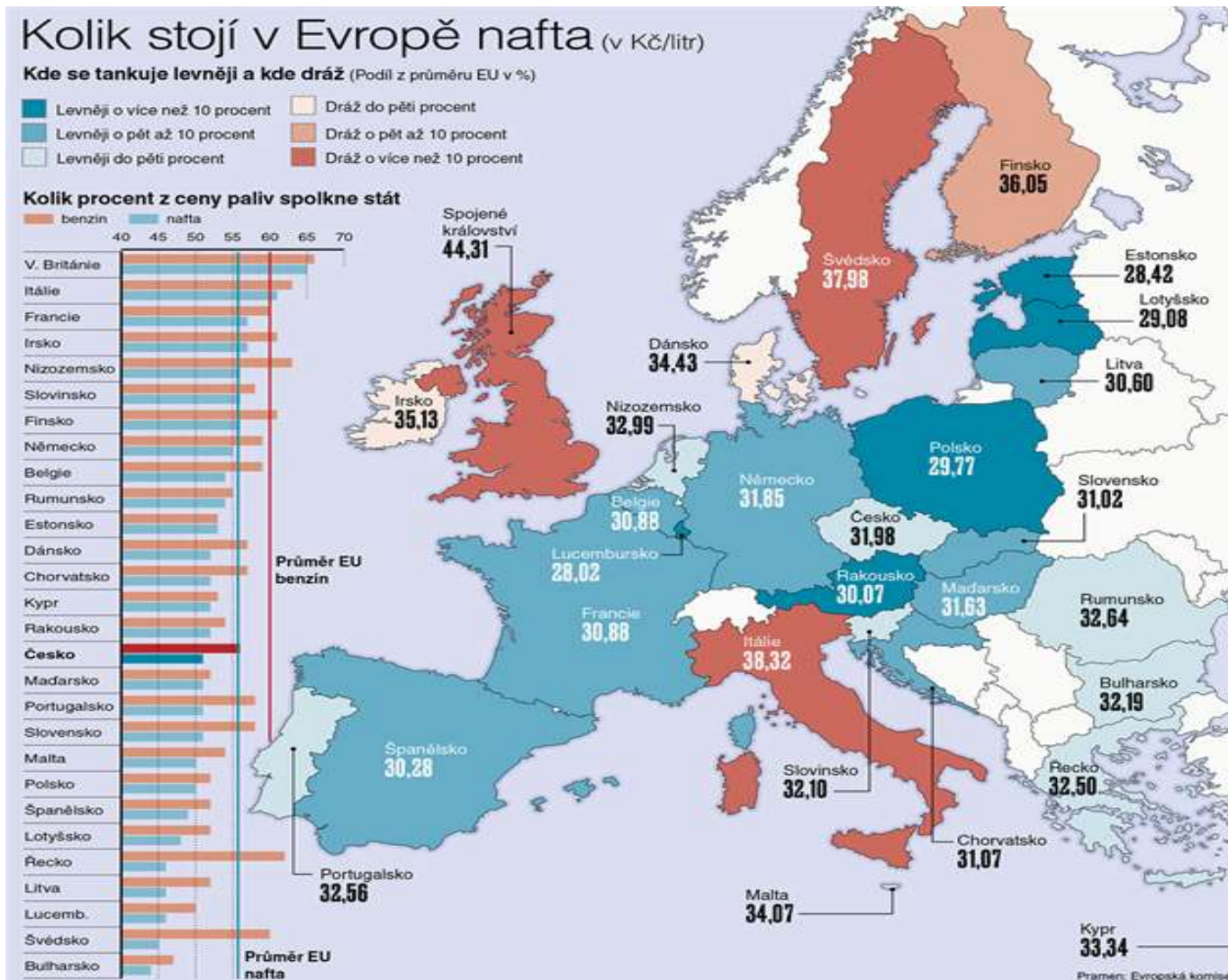
- Sazby energetických daní
- http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/excise_duties/energy_products/rates/index_en.htm

4. Ekologické daně

- Sazby na bezolovnatý benzín a naftu, Euro za litr

4. Ekologické daně (8/2015, DPH+SD)

Zdroj: Evropská komise

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

